

біологічних наук, професора кафедри теорії і методики фізичного виховання та здоров'я людини Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Секретарем секції було призначено Зданюка В.А., кандидата педагогічних наук, старшого викладача кафедри теорії і методики фізичного виховання та здоров'я людини Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Згідно з програмою конференції на цій секції було заплановано 31 виступ науковців.

В аудиторії 210 центрального корпусу університету працювала секція “Науково-методичні засади здорового способу життя учнів загальноосвітніх навчальних закладів та застосування засобів освіти для впровадження здоров'язберігаючих освітніх технологій у фізичне виховання школярів”. Керівником секції було призначено Тимошенка Б.М., кандидата педагогічних наук, професора кафедри легкої атлетики з методикою викладання Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Секретарем секції було призначено Бабюка С.М., кандидата педагогічних наук, доцента кафедри теорії і методики фізичного виховання та здоров'я людини. До програми секції було подано 22 наукові теми для виступу. Робота секцій носила науково-практичний дискусійний характер, слово для виступу надавали і науковцям, і аспірантам, і вчителям фізичної культури ЗНЗ м. Кам'янець-Подільського. Наукові виступи були актуальними, науково обґрунтованими і мали практичний характер.

Протягом роботи конференції учасниками та гостями висловлювалося багато цінних зауважень і пропозицій, більшість з яких ураховано в ухвалі наукового зібрання.

Для учасників конференції також було організовано культурний відпочинок по старовинних історичних місцях Поділля та Буковини. Наступного 2013 р. на факультеті фізичної культури планується проведення VII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю.

О.В.Кеба, І.М.Конет, Л.А.Онуфрієва

Звітна наукова конференція викладачів, докторантів і аспірантів університету за підсумками НДР у 2011–2012 навчальному році

Відповідно до програми 21–22 лютого 2012 року проведено звітну наукову конференцію викладачів, докторантів і аспірантів за підсумками НДР у 2011–2012 навчальному році, присвячену 130-річчю від дня народження видатного українського вченого, державного діяча, фундатора і першого ректора універ-

ситету Івана Огієнка. 21 березня конференція відбувалася в режимі секційних засідань у навчальних корпусах факультетів університету. Працювали 12 секцій: історії, української філології, журналістики та педагогіки, іноземної філології, фізико-математичних наук, корекційної та соціальної педагогіки і психології, економічних дисциплін, природничих наук, педагогіки та методик дошкільної і початкової освіти, теорії мовознавства і методики його викладання в початковій школі, мистецьких дисциплін, фізичної культури, військово-технічних наук. 22 березня проведено пленарні засідання, на яких підведено підсумки роботи секцій і підсекцій та намічено перспективні плани НДР у 2011–2012 навчальному році.

Секція Історії

На історичному факультеті в рамках секції Історії (керівники: С.А.Копилов, доктор історичних наук, професор та В.С.Степанков, доктор історичних наук, професор; секретар: В.В.Газін, кандидат історичних наук, доцент) працювали 8 підсекцій, які було сформовано відповідно до тематики наукових досліджень кафедр історичного факультету та наукових інтересів викладачів: давньої і середньовічної історії України (керівник: В.І.Якубовський, кандидат історичних наук, професор; секретар: В.А.Гуцал, асистент); нової історії України (керівник: А.Г.Філінюк, кандидат історичних наук, професор; секретар: С.А.Сидорук, кандидат історичних наук, ст. викладач); новітньої історії України (керівник: В.С.Лозовий, доктор історичних наук, професор; секретар: В.А.Філінюк, аспірант); регіональної історії (керівник: Л.В.Баженов, доктор історичних наук, професор; секретар: П.В.Кліщинський, кандидат історичних наук, ст. викладач); всесвітньої історії (керівник: В.П.Газін, доктор історичних наук, професор; секретар: І.І.Боровець, кандидат історичних наук, ст. викладач); історіографії та джерелознавства (керівник: С.А.Копилов, доктор історичних наук, професор; секретар: С.С.Калуцький, асистент); філософських дисциплін (керівник: В.Н.Рокачук, кандидат філософських наук, доцент; секретар: Т.В.Суклятицька, ст. викладач); політології та соціології (керівники: В.В.Нечитайло, доктор історичних наук, професор; секретар: О.В.Віннічук, кандидат політичних наук, асистент).

Загалом у роботі конференції взяли участь 98 викладачів, докторантів та аспірантів історичного факультету.

Конференція традиційно для історичного факультету пройшла в дусі конструктивізму та викликала загальний інтерес викладачів, докторантів і аспірантів.

Робота підсекції давньої і середньовічної історії України (керівник: В.І.Якубовський, кандидат історичних наук, професор) пройшла в умовах обміну думками вузького кола наших фахівців-археологів. Зокрема, було піднято цікаві питання, які стосувалися культових пам'яток Середнього Подністрів'я першої половини I тис. н. е. (здобувач С.О.Семенчук); археологічних досліджень багатошарового поселення біля с.Іванківці у Позбруччі (доцент А.Ф.Гуцал) та відповідних археологічних досліджень середньовічного Губина (професор В.І.Якубовський). Асистент В.А.Гуцал торкнувся питання наукової

спадщини відомого вченого засновника археологічної школи нашого університету професора І.С.Винокура.

Продуктивністю відзначилася роботи підсекції нової історії України (керівник: А.Г.Філінюк, кандидат історичних наук, професор). У її роботі було заявлено 12 доповідей, тематика яких охоплювала проблеми минулого України від сорокових років XVII до початку XX ст. З доповідями виступили 11 учасників, у тому числі професори В.С.Степанков, А.Г.Філінюк, О.М.Федьков, доценти А.О.Гуменюк, В.А.Дубінський, ст. викладач С.А.Сидорук, асистент В.В.Степанков, аспіранти В.В.Кундельський, А.Ю.Хоптяр, здобувач Ю.І.Блажевич, Н.В.Кошулаб, Ю.В.Сербалюк. Доповіді торкалися важливих проблем нової доби, які поки що не знайшли належного відтворення в науковій літературі. Найбільший інтерес викликали доповіді професорів В.С.Степанкова, А.Г.Філінюка, О.М.Федькова. Змістовними, аргументованими та багатими на джерела відзначались доповіді доцента В.А.Дубінського, старшого викладача С.А.Сидорука, асистента В.В.Степанкова, аспіранта А.Ю.Хоптяра та здобувачів Ю.І.Блажевича і Ю.В.Сербалюка. Практично після кожної доповіді відбувались дискусії, що засвідчило підвищений інтерес учасників засідання до проблем, яким вони присвячені.

У роботі підсекції новітньої історії України (керівник: В.С.Лозовий, доктор історичних наук, професор) взяли участь 8 осіб: доктор історичних наук, професор О.М.Завальнюк, доктор історичних наук, професор В.С.Лозовий, кандидат історичних наук, професор А.В.Опря, кандидат історичних наук, доцент Е.М.Мельник, аспірант А.Л.Донець, аспірант В.А.Філінюк, аспірант К.І.Терещук, здобувач В.Парандій.

З огляду на те, що конференція була присвячена 130-річчю від дня народження видатного українського вченого, державного діяча, фундатора і першого ректора університету Івана Огієнка, особливий інтерес викликала доповідь ректора університету Завальнюка Олександра Михайловича на тему: “Іван Огієнко – організатор і керівник Кам’янець-Подільського державного Українського Університету (1918–1920 рр.)”. Зокрема, доповідач ознайомив присутніх з вельми цікавими обставинами своєї роботи з фонограмами записів промов Івана Огієнка. Також інтерес викликали доповіді А.Л.Донець на тему: “Студентство й українізація вищої школи в роки Української революції (1917–1920)” (звернула увагу на проблеми українізації вищої школи в умовах, коли лише 11% студентів вказали у графі національність, що вони українці), а також А.В.Опрі на тему: “З історії діяльності православного архієпископа Парфенія (Левицького) в Україні” (окремо зупинився на питанні про з’їзди українських священників, які підтримали Українську національно-демократичну революцію).

Десять доповідей було заслухано під час роботи підсекції регіональної історії (керівник: Л.В.Баженов, доктор історичних наук, професор). Усі вони відзначалися актуальністю та аргументованістю висновків. Серед них особливий інтерес та запитання колег викликали доповіді професора В.С.Про-

копчука на тему: “Подоланин Кость Туркало – жертва Харківського процесу у справі сфальсифікованої “Спілки визволення України”; аспіранта М.П.Забродського “Відродження православної церкви на Закарпатті кінець XIX – початок XX ст.: причини наслідки”. У цьому аспекті колеги зацікавилися питаннями участі простих українців у процесі національного відродження, а також вживання термінів українець – русин. Також колеги схвально оцінили доповідь доцента кафедри історії країни А.Б.Задорожнюка, який акцентував увагу на проблемі становища ремісників Поділля у XIX ст. (за матеріалами Державного архіву Хмельницької області).

У теплій робочій обстановці пройшла робота підсекції всесвітньої історії (керівник: В.П.Газін, доктор історичних наук, професор). Відповідно до специфіки проблематики, що відповідає такому напрямку історичного дослідження, колеги торкнулися вельми широкого кола питань. Це і ставлення Еліти Речі Посполитої до соціальної політики Б.Хмельницького (1648–1657 рр.). (О.А.Юга, ст. викладач), і розвиток російсько-українських відносини в умовах війни країн Раднотської коаліції проти Речі Посполитої (В.В.Газін, кандидат історичних наук, доцент), і зародження словацького національно-політичного руху у ході “весни народів” (І.І.Боровець, кандидат історичних наук, ст. викладач), і утворення та функціонування полку Atholl Highlanders: останньої феодалної армії Європи (XIX – початок XX ст.) (В.Б.Стецюк, кандидат історичних наук, ст. викладач), і діяльність товариства “Бурса імені св. о. Николая в Перемишлі” на початку XX ст. (Л.М.Коваль, аспірант), і шляху Польщі до НАТО (А.Р.Олешук, аспірант). Насамкінець роботу підсекції завершила надзвичайно цікава й неординарна доповідь професора В.П.Газіна на тему: “Гітлер: людина, фігур, тиран. У порівнянні...”, в якій доповідач проаналізував три складові (іпостасі) особи Гітлера, порівняв його з іншими відомими диктаторами.

Тематика роботи підсекції *Історіографії та джерелознавства* (Керівник: С.А.Копилов, доктор історичних наук, професор), хоча й відзначається певною своєрідністю (ніби то доволі прісний матеріал), однак її робота не оминула доволі гострої дискусії, яка, зокрема, стосувалася різних питань українського націєтворення та відображення цього процесу в джерелах та історіографії. Серед виголошених доповідей особливий інтерес присутніх викликали ті, що стосувалися погляду Липинського на проблему становлення козацького стану (С.С.Калущкий, асистент); розвитку міжнародних відносин на Поділлі у першій половині XIX ст. у документах (матеріалах Держархіву Хмельницької області) (В.В.Кундельський, аспірант); образу “Україна” в польській та російській літературах XIX ст. (А.А.Заводовський, кандидат історичних наук, доцент); історіографічної ситуації в історичній науці України на зламі XIX–XX ст. у науковій літературі (С.А.Копилов, доктор історичних наук, професор); аналізу матеріалів партійних фондів Державного архіву Хмельницької області як джерело до вивчення навчальної діяльності та матеріального становища студентства Кам’янець-Подільського інституту народної освіти (О.Б.Комарницький, кандидат історичних наук, доцент).

Серед проблем, піднятих під час роботи підсекції *Філософських дисциплін* (Керівник: В.Н.Рокачук, кандидат філософських наук, доцент), інтерес колег викликала, зокрема, та, що стосувалася нерівності в інформаційному суспільстві (Т.В.Сулятицька, ст. викладач); суті закону логіки у викладі професора Генріха Єгоровича Струве (М.П.Плахтій, кандидат філософських наук, доцент); філософського аспекту розвитку вищої освіти і формування особистості Нового часу (С.М.Великий, старший викладач). Особливо цікавою була доповідь кандидата філософських наук, доцента І.Й.Козака на тему: “Патріотизм і націоналізм”, що сьогодні є вкрай актуальним і потребує вивчення як в історичному, так і в філософському сенсі.

Насамкінець, традиційно конструктивно та цікаво пройшла робота підсекції *Політології та соціології* (Керівники: В.В.Нечитайло, доктор історичних наук, професор). У доповідях колег було піднято актуальні проблеми, які безпосередньо торкаються суспільно-політичного життя сучасної України. Це і роль інституту Президента у становленні демократії (В.В.Кобильник, кандидат політичних наук, ст. викладач) і явище та роль лобізму в діяльності сучасних парламентів (О.М.Березенська, асистент), і місце держави в сучасному глобалізаційному світі (А.В.Найчук, кандидат філософських наук, доцент), і ризики сучасної демократії (О.В.Віннічук, кандидат політичних наук, асистент) і медіа-технології у виборчій кампанії (Є.В.Куденко, асистент).

Учасники конференції після обговорення запропонованих ними проблем внесли свої пропозиції. Так, керівник підсекції, професор А.Г.Філінюк запропонував, щоб надалі керівники підрозділів забезпечували участь усіх заявлених у програмі дослідників. Водночас, майже одноставно учасники конференції наполягали на тому, щоб такі заходи проводити як Дні науки в університеті, що дало б можливість залучити до обговорення наукових проблем загал студентів і магістрантів. Крім того, учасники висловлювали побажання проводити пленарні засідання, на яких підводити підсумки роботи конференції та виявляти більшу організованість для своєчасного опублікування наукових збірників за її підсумками.

Секція Української філології, журналістики та педагогіки

Конференція на факультеті української філології та журналістики проходила 21–22 лютого у два етапи: робота у секціях, а також на підсумковому пленарному засіданні.

У роботі конференції взяли участь 53 доповідачі. Секція “Української філології та журналістики” (Керівник – Ю.О.Маркітантов, секретар – О.І.Почапська-Красуцька) складалася із таких підсекцій: “Лексики і фразеології” (керівник – Ю.О.Маркітантов, секретар – В.В.Власюк), “Мови художніх творів” (керівник – Л.М.Марчук, секретар – О.О.Свідрук), “Діалектології та методики викладання української мови” (керівник – А.С.Попович, секретар – І.М.Потапчук), “Журналістики” (керівник – О.І.Почапська-Красуцька, секретар – О.М.Бикова), “Історії української літератури та фольклористики” (керівник – М.С.Васьків, секретар – Н.А.Загоруйко), “Історії, теорії української літера-

тури та компаративістики” (керівник – К.М.Г.удрявцев, секретар – Л.І.Починок), “Педагогіки” (керівник – Т.Й.Франчук, секретар – В.О.Заремба).

Виголошені доповіді вирізнялися актуальністю, науковою новизною, логічністю і самостійністю висновків, а також можливістю їх практичного застосування під час підготовки до лекційних/практичних/семінарських занять, під час написання курсових, бакалаврських, дипломних і магістерських робіт, кандидатських і докторських дисертацій. Окремі доповіді викликали жваві дискусії через контраверсійність висновків та отриманих результатів.

На підсумковому пленарному засіданні за присутності декана факультету, доцента кафедри української мови Ю.О.Маркітантова, керівників секції, доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри журналістики М.С.Васьківа, доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри історії літератури та компаративістики М.Г.Кудрявцева, доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри української мови Л.М.Марчук та заступника декана з наукової роботи та інформатизації навчального процесу, кандидата наук із соціальних комунікацій, старшого викладача кафедри журналістики О.І.Почапської-Красуцької було підведено підсумки роботи секції, відзначено новизну та актуальність виголошених доповідей, а також прийнято ухвалу вважати роботу підсекції факультету української філології та журналістики задовільною, і надалі практикувати розподіляти виступи науковців факультету на підсекції відповідно до кола наукових зацікавлень (за умови, звичайно, що їхня кількість не буде меншою від 5 осіб), оскільки це дає можливість дослідникам розширити коло власних наукових інтересів, а також досягнути глибини існуючих наукових досліджень із конкретної галузі.

Проте, зважаючи на позмінну роботу факультетів української філології та журналістики й іноземної філології, керівники підсекцій висунули пропозицію не регламентувати час початку проведення секційних засідань, оскільки факультет української філології та журналістики, який працює в другу зміну, змушений був перенести роботу секцій на 10.00, аби не порушувати навчальний процес.

Секція Іноземної філології

Наукова конференція підбила підсумки НДР викладачів, докторантів та аспірантів факультету іноземної філології у 2011 р. і засвідчила зростання якісного показника цієї роботи. Учасники працювали в секції Іноземної філології, яка складалася із 11 підсекцій. Основні напрямки досліджень визначалися як проблематикою колективних тем, які розробляються на кафедрах факультету, так і проблемами індивідуальних наукових розвідок. У роботі підсекцій використовувалися різні форми роботи, що сприяло виникненню дискусій та ґрунтовному обговоренню проблем.

Літературознавці працювали в трьох підсекціях (*Зарубіжної літератури, Російської літератури, Теорії літератури та порівняльного літературознавства*). Із заявлених у програмі 30 учасників, з доповідями у підсекціях виступили 22, з них 12 – аспірантів. Тематика доповідей засвідчує розмаїття

наукових інтересів учасників конференції. У центрі уваги опинилися проблеми структури літературного твору та художнього образу, проблема жанрів та їх модифікації, засоби художньої виразності, поетика епітету в індивідуальній художній системі письменника, методики аналізу архітектоніки вірша із застосуванням статистичних методів, специфіка компаративного аналізу. Значна кількість доповідей була присвячена дослідженню поетики творчості окремих письменників. Жваву дискусію і інтерес викликали доповіді професорів О.В.Кеби, С.Д.Абрамовича. Приємно вражає зростання наукового рівня досліджень аспірантів, молодих викладачів.

Проблемам функціонування й викладання російської мови і загального мовознавства була присвячена робота підсекції *Російської мови*. В роботі підсекції взяли участь всі заявлені у програмі учасники. Грунтовністю та глибиною відрізнялися виступи як досвідчених науковців – професорів С.С.Петровської, Т.П.Білоусової, доцентів Н.І.Дворницької, І.Є.Боднар, Л.О.Варік, так і аспірантки кафедри Є.В.Соловської.

Викладачі німецької мови працювали у підсекції *Міжкультурних та соціолінгвістичних факторів у навчанні німецької мови*. Доповіді викладачів та аспірантів відзначалися новизною і актуальністю і засвідчили як широту інтересів науковців, так і їх високий фаховий рівень. Доповіді учасників були присвячені різним аспектам мови та мовлення: лінгвокультурологічному, комунікативному та когнітивному. Дидактичні проблеми навчання німецької та латинської мов аналізувалися у доповідях викладачів і аспірантів кафедри німецької мови, (Г.Г.Братиці, Т.В.Боднарчук, Т.В.Зданюк, О.С.Шмирко, Ю.А.Крецької, Т.В.Калинюк, Т.В.Сторчової).

Широкий спектр мовознавчих, літературознавчих, методичних проблем розглядався викладачами кафедри англійської мови на засіданнях трьох підсекцій: *Семантики та мовної концептуалізації світу, Методичних аспектів викладання філологічних дисциплін, Філологічного аналізу тексту*.

У роботі підсекції *Семантики та мовної концептуалізації світу* взяли участь 9 доповідачів, які представили свої наукові доробки з актуальних проблем семантики та мовної концептуалізації, зокрема увага зверталася на гендерні особливості дискурсу, проблеми трактування концепту, концептуалізацію образу людини, адаптацію запозичень, проблему лакунарності, масової комунікації, особливості мови у світлі сучасної теорії навчання та ін. Робота підсекції була успішною та пройшла на належному науковому рівні. Усі учасники мали можливість виступити, відбувалася жвава дискусія.

Інтереси учасників підсекції *Методичних аспектів викладання філологічних дисциплін*, де з 8 заявлених доповідей було заслухано 7, зосередилися на актуальних проблемах викладання філологічних дисциплін: теоретичних та практичних аспектах організації навчання студентів англійської лексики у режимі самостійної роботи, проблемах мовленнєвого спілкування у стандартних/нестандартних комунікативних ситуаціях з урахуванням соціальних, культурних, когнітивних, психологічних та ін. чинників. Основним висновком

всіх виступів стала думка, що методичні аспекти викладання філологічних дисциплін базуються на синтезі мовних, комунікативних, когнітивних, прагматичних, соціокультурних, психологічних чинників.

У підсекції *Філологічного аналізу тексту* виступили 10 із заявлених 11 учасників. Жваву дискусію викликали всі доповіді, адже в них знайшли відображення актуальні для сучасної філологічної царини питання: ономастичний потенціал тексту, інтертекстуальні зв'язки в художніх творах, проблеми поетики літературних творів. Підсекція гармонійно поєднала дослідження як мовознавчого, так і літературознавчого спрямування. Виступи засвідчили високий рівень наукових доробків, глибинність досліджуваних проблем, їх актуальність, досить цікавим виявився вибір фактичного матеріалу. На засіданні мала місце і жвава дискусія, і бесіда евристичного характеру, що свідчило про зацікавленість учасників у запропонованих темах.

Доповіді викладачів та аспірантів кафедри іноземних були заслухані у підсекціях *Мовні явища в аспекті інтерпретації та перекладу*, *Актуальні проблеми лінгвістики та викладання іноземних мов*, *Теорія і методика викладання іноземних мов*. Усі виступи відзначалися новизною і актуальністю, були цікавими, змістовними, аргументованими. Особливий інтерес викликали доповіді, представлені кандидатом філологічних наук О.О. Попадинець та кандидатами педагогічних наук О.М. Городиською та А.О. Трофименко.

Важливим результатом роботи конференції було прийняття практичних висновків та рекомендацій, в яких відображено позицію учасників. Звітна конференція показала, що викладачі факультету іноземної філології ведуть плідну науково-дослідну роботу, розробляють актуальні проблеми, що мають вагомое теоретичне й практичне значення. Результати їх досліджень відображено у фахових наукових збірниках та у збірниках наукових праць університету. Головним результатом роботи викладачів факультету став захист у 2011 році 10 кандидатських, публікація 9 монографій і 21 навчального посібника, 9 з яких з грифом МОНМС.

Разом з тим конференція засвідчила певні недоліки в її організації та проведенні. Перш за все це стосується терміну проведення конференції, публікації її матеріалів. Обговорення результатів конференції на пленарному засіданні дає підстави для визначення *наступних пропозицій* щодо організації й проведення звітної конференції за підсумками НДР викладачів, докторантів та аспірантів у 2012 р. та поліпшення НДР:

1) проводити конференцію в спеціально визначений для цього день (наприклад, День науки);

2) урізноманітнити форми проведення звітних конференцій;

3) ширше використовувати мультимедійні засоби;

4) запрошувати на конференцію вчителів та викладачів навчальних закладів різних типів з метою обміну досвідом викладання предметів;

5) для ефективного проведення конференції здійснювати друк матеріалів до початку конференції;

6) вивчати і впроваджувати досвід організації та проведення Інтернет-конференцій;

7) аспірантам другого та третього років навчання активізувати роботу над темами дисертаційних досліджень;

8) молодим викладачам більш чітко окреслити рамки проблематики наукових досліджень та притримуватися їх;

9) у доповідях більше звертати увагу на прикладний характер дослідження та його практичне застосування;

10) звертати більше уваги на використання у науковій роботі результатів досліджень сучасних зарубіжних лінгвістів та літературознавців;

11) використовувати результати наукових досліджень для написання науково-методичних посібників та розробок для спецкурсів з мовознавчих та літературознавчих дисциплін.

Секція Фізико-математичних наук

Секція фізико-математичних наук працювала у складі 7 підсекцій: методики навчання фізики та трудового навчання; формування фізико-технологічних компетентностей у процесі професійного навчання студентів; диференціальних, різницевих та інтегральних рівнянь; методики викладання математики; алгебри та математичного аналізу; інформатики, фізики.

Підсекція методики навчання фізики та трудового навчання (керівник: П.С.Атаманчук, доктор педагогічних наук, професор, академік АН ВО України; секретар: О.М.Павлюк) працювала у складі 12 осіб, було виголошено 8 доповідей. Робота підсекції проходила згідно заявленої програми. Було заслухано практично всіх доповідачів із вказаної тематики. Їх автори – переважно викладачі кафедри методики викладання фізики та дисциплін технологічної освітньої галузі (П.С.Атаманчук, О.М.Ніколаєв, О.М.Семерня, Т.П.Поведа, Є.М.Дінділевич, М.О.Роздобудько, О.М.Павлюк). Розпочав роботу підсекції доктор педагогічних наук, професор, академік АН ВО України П.С.Атаманчук, з доповіддю “Основні віхи та результати діяльності наукової школи “Об’єктивізація контролю навчально-пізнавальної діяльності” (2002–2012 роки)”. В обговоренні доповідей взяли активну участь всі члени підсекції. Завершив роботу підсекції канд. пед. наук, доцент, докторант О.М.Ніколаєв. Найбільшу увагу привернула доповідь аспіранта Н.В.Форкун “Методичні засоби продуктивного навчання механіки в школі на основі компетентнісного підходу” та канд. пед. наук, доцента О.М.Семерні “Основи аналізування пізнавальної діяльності майбутніх учителів фізики”. Цікавими були доповіді асистентів кафедри Є.М.Дінділевича та О.М.Павлюка.

Підсекція формування фізико-технологічних компетентностей у процесі професійного навчання студентів (керівник: О.П.Панчук, кандидат педагогічних наук, старший викладач. Секретар С.В.Грабовський) працювала у складі 12 осіб, було виголошено 8 доповідей. Тематика доповідей стосувалась таких напрямків: Особливості вивчення питань, які пов’язані з БЖД у загальноосвітній школі (В.В.Мендерецький, доктор педагогічних наук, професор),

інформаційні технології в управлінні навчально-пізнавальною діяльністю студентів з фізики (І.В.Оленюк, кандидат педагогічних наук, доцент). Кращими визнано доповіді: “Формування пізнавальної сфери учня під час розв’язування задач на уроках фізики” (В.С.Шуліка, аспірант), “Теорія і практика підготовки майбутніх вчителів технології з професійно орієнтованих дисциплін” (Р.М.Білик, асистент).

У підсекції диференціальних, різницевих та інтегральних рівнянь (керівник: Ю.В.Теплінський, доктор фізико-математичних наук, професор, секретар: В.А.Недокіс, кандидат доктор фізико-математичних наук) було заслухано п’ять доповідей із вказаної тематики. Робота підсекції проходила згідно заявленої програми. Їх автори – переважно викладачі кафедри диференціальних рівнянь та прикладної математики (Ю.В.Теплінський, М.А.Михацький, В.А.Недокіс, С.О.Кріль). Доповіді та їх обговорення активно залучили всіх учасників підсекції. Пропонуються для відзначення доповіді доктор фізико-математичних наук, професора Ю.В.Теплінського “Про інваріантні множини диференціально-різницевих рівнянь” та доктор фізико-математичних наук, професора І.М.Конета, “Інтегральні зображення розв’язків гіперболічних крайових задач у кусково-однорідних циліндричних областях”.

На підсекції методики викладання математики (керівник: Л.О.Сморжевський, канд. пед. наук, професор, секретар: Ю.Л.Сморжевський, канд. пед. наук, ст. викл.) було заслухано 6 доповідей. Доповіді присвячено проблемам методики використання наочності при вивченні квадратичної функції в курсі алгебри 9 класу. Кращою визнано доповідь: канд. пед. наук, ст. викл. кафедри диференціальних рівнянь та прикладної математики Ю.Л.Сморжевського “Про методику використання наочності при вивченні систем рівнянь другого степеня і розв’язуванні задач складанням систем рівнянь у курсі алгебри 9 класу”.

Підсекція алгебри та математичного аналізу (керівник: І.Б.Ковальська, кандидат фізико-математичних наук, доцент, секретар: Н.М.Сорич, кандидат фізико-математичних наук, доцент) була представлена 6 доповідями. Тематика доповідей стосувалася дослідження методів січної площини розв’язування задачі найкращої у розумінні опуклої ліпшіцевої функції рівномірної апроксимації неперервного компактнозначного відображення скінченновимірним підпростором. Найкращою визнано доповідь кандидатів фізико-математичних наук, доцентів Н.М.Сорич та В.А.Сорич “Сумісне наближення деяких класів аналітичних функцій сумами Валле-Пуссена в рівномірній метриці”. До значимих можна віднести виступ канд. фіз-мат наук, доцента І.Б.Ковальської “Наближення нескінченно-диференційовних функцій узагальненими сумами Зігмунда” та кандидат фіз.-мат. наук, доцента У.В.Гудими “Критерії сильної єдиності екстремального елемента для задачі найкращої у розумінні опуклої функції рівномірної апроксимації компактнозначного відображення множини однозначних відображень”.

Робота секції інформатики (керівник: В.А.Федорчук, доктор техн. наук, професор, секретар: О.А.Смалько, к. п. н., доцент.) проходила згідно заявленої

програми. Тематика доповідей стосувалася побудови двосторонніх оцінок вихідного сигналу керованої електромеханічної системи. Було заслухано 15 доповідей із вказаної проблематики. Їх авторами є викладачі кафедри інформатики і методики викладання інформатики (В.А.Федорчук, В.А.Іванюк, О.Б.Розумовська, О.А.Смалько, Г.В.Кудрявцева, А.Б.Андруховський, В.В.Понеділок, М.О.Мястковська та ін.). Доповіді та їх обговорення активно залучили всіх учасників підсекції. Найкращими визнано доповіді: В.С.Щирби, к. ф-м. н., доцента “Дослідження некоректних екстремальних рівнянь”, В.А.Іванюка, к. т. н., старшого викладача кафедри інформатики “Метод розв’язування інтегральних рівнянь на основі неперервних дробів, О.В.Слободянюка, к. т. н., старшого викладача “Модель суб’єктивної оцінки якості телекомунікаційних послуг”.

Під час роботи підсекції фізики (керівник: Ц.А.Криськов, канд. фіз.-мат. наук, доцент, секретар: А.О.Губанова, канд. фіз.-мат. наук, доцент) заслухано 5 доповідей. Після дискусії кращими визнано доповіді викладачів кафедри: А.О.Губанової “Викладання геометричної оптики з використанням дистанційної форми навчання”, М.В.Беркешука, А.А.Криськова “Методика дослідження електрохімічних конденсаторів за допомогою зарядно-розрядного пристрою”, Т.С.Люби “Технологія синтезу і властивості твердих розчинів телуриду свинцю з вісмутом та сурмою”.

Перед початком роботи конференції було заплановано для заслуховування 65 доповідей. Вдалося заслухати 53 доповіді. Зміст усіх заслуханих доповідей оформлено у вигляді статей і подано до друку в університетський збірник.

Пропозиції:

1) В перспективі варто розробити систему преміювання кращих досліджень.

2) Виконання наукових досліджень експериментального характеру вимагає значних затрат часу, тому варто хоча б частково враховувати цей час у плануванні навчального навантаження викладачів.

3) Звернути увагу на організацію та умови проведення незалежного тестування з фізики, зокрема, на раціонально-логічне та почуттєво-ціннісне начало учня, а не тільки контролювання репродуктивної складової навчального процесу з фізики.

4) Варто подумати над колективною співпрацею в ході дослідження споріднених проблемам.

5) Покращити матеріально-технічну забезпеченість кафедри методики викладання фізики з метою підвищення якості сприйняття методичного матеріалу виступів фахівців на конференції та семінарах.

Секція Корекційної та соціальної педагогіки і психології

На факультеті корекційної та соціальної педагогіки і психології у ході роботи секції було заслухано наукові доповіді, що стосувалися проблем корекції, діагностики, соціального супроводу дітей з порушеннями психічного розвитку, загальної, педагогічної психології та психології особистості; психології

освіти і праці; соціальної педагогіки і соціальної роботи. Робота була організована у сімох підсекціях.

У ході роботи підсекцій кращими визнано такі доповіді: доцента Н.С.Гаврилової, яка у виступі “Поетапність формування цілісного уявлення про фонему” висвітлила поетапність формування цілісного уявлення про фонему; асистента Ю.В.Галецької, яка у виступі “Педагогічні фактори дезадаптації молодших школярів” розкрила особливості дезадаптації молодших школярів; доцента О.В.Гаврилова, який у виступі “Особливості психічного розвитку розумово відсталих дітей” відобразив особливості виховання розумово відсталих школярів, дав характеристику розумово-відсталіх дітей з легкою розумово відсталістю; доцента В.Е.Левицького, який у виступі “До питання про актуальність проведення елементів лабораторних робіт з природознавства у спеціальній школі для дітей з порушенням інтелектом” розглянув актуальні психолого-педагогічні проблеми формування комунікативних вмінь в учнів з порушенням інтелектом засобами використання лексичних, стилістичних, лексико-граматичних і граматико-стилістичних вправ; професора С.П.Миронової “Формування соціальної компетентності учнів з особливостями психофізичного розвитку в умовах інклюзивної освіти”; доцента О.В.Коган “Особливості соціальної адаптації дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, в умовах інтернатного закладу”; доцента М.П.Матвєєвої “Дослідження довірливості пізнавальної діяльності учнів з інтелектуальною недостатністю”; старшого викладача Н.І.Коваль “Інтерактивні методи формування громадянськості у старшокласників з вадами інтелекту”; асистента Н.М.Дідик “Акмеологія як наука про особистісну зрілість”; професора Т.В.Дуткевич “Корпоративна, організаційна, управлінська культура: розмежування понять”; доцента Н.П.Панчук “Психологічні особливості професійного становлення майбутнього вчителя”; доцента О.В.Савицької “Система психологічного супроводу у сучасному виші”; асистента О.С.Толкова “Сутність професійного саморозвитку працівників вищої школи”; доцента О.В.Гудими “Вплив вольових якостей на рівень навчальних досягнень молодших школярів”; старшого викладача Р.Т.Сімка “Загальна характеристика психічних станів засуджених до позбавлення волі”; старшого викладача Н.М.Гончарук “Психологічні особливості комунікативних умінь та навичок дітей підліткового віку”.

Висловлено такі пропозиції:

- до проведення звітної наукової конференції варто залучати учителів і методистів зі шкіл;
- конференцію проводити в першій половині дня;
- до участі у конференції залучати студентів випускних курсів як співавторів.

Секція Економічних дисциплін

Робота секції проходила під керівництвом кандидата економічних наук, доцента П.А.Стрельбицького, у складі якої працювали три підсекції: “Економічної теорії”, яку очолював кандидат економічних наук, професор Ю.С.Латер;

“Економіки підприємства” – старший викладач А.П.Бурковський; “Управління персоналом і туризму” – кандидат педагогічних наук, доцент Н.Ю.Олійник.

У роботі підсекції “Економічної теорії” взяли участь 6 осіб, серед них професор, 3 старших викладачів і 2 асистенти. Усі доповіді висвітлюють актуальні проблеми політичної економії, макроекономіки, мікроекономіки та сучасних економічних теорій. У виступі старшого викладача І.В.Музичук акцент було зроблено на створенні оптимальних умов для формування соціальної економіки на Україні. Старший викладач Н.І.Мозолок темою свого дослідження обрала трактування інституціоналізації інноваційного розвитку економіки. Асистент М.О.Гофман продовжила дослідження в галузі сільського господарства – формування ринку продукції. Старший викладач О.М.Тігаренко свій виступ присвятила аналізу державних програм у ринковій економіці. Основні аспекти критеріїв наукоємності галузей промисловості в Україні знайшли своє відображення у тезах асистента кафедри В.Б.Буторіної.

Серед кращих виступів підсекція відзначила доповіді Н.І.Мозолок та В.Б.Буторіної.

У роботі підсекції “Економіки підприємства” із запланованих 10 взяли участь 9 осіб: 2 доценти, 3 старших викладачів, 4 асистенти. Розглядалися актуальні проблеми, які стосуються формування якості робочої сили; особливостей функціонування суб’єктів середнього та малого бізнесу.

Особливої уваги заслуговує доповідь, зроблена старшим викладачем О.С.Олійник про формування і використання персоналу підприємств спирто-продуктового підкомплексу.

Старший викладач О.М.Рибчинський у доповіді розкрив особливості реалізації безпеки підприємства й запропонував конкретні заходи їх удосконалення. У доповіді доцента А.М.Каньоси розкрито сутність менеджменту та його роль у підготовці вчителя. Доцент В.Є.Лучик акцентував увагу використанні моделі ефективності щодо державної регіональної політики.

Заслужують на увагу доповіді молодих науковців Н.В.Вишні про роль керівника в умовах антикризового управління, І.В.Лисак висвітлила проблемні аспекти розвитку підприємництва в Україні, О.С.Гіджеліцька розкрила основні напрямки інноваційного розвитку підприємств харчової промисловості, В.Р.Чаплінський – про інтелектуальний капітал як важливий чинник економічного розвитку. Особливої уваги заслуговує доповідь про антикризову систему господарювання підприємств малого та середнього бізнесу (старший викладач А.П.Бурковський).

Серед кращих виступів підсекція відзначила доповіді О.С.Олійник, В.Є.Лучика, І.В.Лисак.

У роботі підсекції “Управління персоналом і туризму” взяли участь 7 науково-педагогічних працівників (3 доценти, 2 старші викладачі, 2 асистенти).

Доцент Н.Ю.Олійник зробила доповідь “Використання економічних знань на уроках базових дисциплін”, у якій проаналізувала методичний підхід щодо засвоєння економічних знань. Доцентом І.А.Андрейцевою проведено дослід-

ження особливостей економічної оцінки ефективності у персонал підприємства, розкрила методіку оцінювання ефективності витрат у персонал суб'єкта господарювання. Зацікавило присутніх питання оцінки кредитоспроможності агроформувань, висвітлене асистентом Н.В.Кузовенковою.

Старший викладач, кандидат географічних наук, І.І.Ковтуник висвітлила результати дослідження мікросередовища туристичного підприємства з метою підвищення якості функціонування туристичного бізнесу.

З доповіддю “Аутсорсинг персоналу: факти попиту зі сторони підприємства” виступила старший викладач Л.П.Дитко, яка зробила спробу проаналізувати стан зміни рівня якості життя найманих працівників.

Асистент О.В.Рарок у доповіді “Необхідність та проблеми розвитку малого бізнесу” окреслив місце малого бізнесу в економічній системі України.

Серед кращих виступів підсекції відзначила доповіді Н.В.Кузовенкової, Л.П.Дитко.

Секція висловила такі пропозиції:

- конференцію проводити в першій половині дня;
- бажано до участі у конференції долучати студентів випускного курсу (як співавторів досліджень).

Секція Природничих наук

На природничому факультеті робота проводилась в одній секції Природничих наук, яка включала 4 підсекції – “Біології”, “Фізіології та валеології”, “Географії та картографії” і “Екології”. Було зроблено 27 доповідей, що свідчить про чисельні дослідження у різних напрямках природничих наук.

Слід відмітити кращі доповіді, виголошені на конференції. Так, у підсекції “Біології” вразили своєю науковою змістовністю та актуальністю доповідь М.Д.Магвеева “Динаміка гніздування граків у м.Кам’янці-Подільському” і М.О.Тарасенка “Фактори негативного впливу на популяції птахів родини Сорокопудові *Laniidae* та шляхи їх подолання”.

У підсекції “Фізіологія та валеологія” кращими доповідями визнано П.Д.Плахтія “Вплив фізичних тренувань і вживання тругневого гомогенату на зростання резервів киснезабезпечення організму пацюків”, І.В.Сущевої “Вплив навчального процесу на стан регуляторних систем організму школярів” та Л.С.Профімової “Очистка забрудненої в гальванічних виробництвах води від йонів важких металів”.

П.Д.Плахтій у своїй доповіді зазначив, що додавання в кормовий раціон тварин тругневого гомогенату призводить до значного збільшення ваги тіла, відносної ваги м’язів, вмісту в них міоглобіну. Встановлено також, що під впливом тругневого гомогенату істотно зростають резерви системи киснезабезпечення організму піддослідних тварин, що проявлялося зростанням вмісту еритроцитів і гемоглобіну в крові та міоглобіну в м’язах.

І.В.Сущева з’ясувала вплив навчальної діяльності на фізіологічну адаптацію підлітків, а саме: вплив специфіки навчання на рівень напруження регуляторних систем організму школярів.

Л.С.Трофімова у своїй доповіді зазначила необхідність очищення стічних вод гальванічних виробництв, які містять йони важких металів. Перспективним шляхом вирішення цього питання доповідачка вважає використання осадження сульфідів металів у катодному просторі електролізера.

У підсекції “Географії та картографії” кращими визнано доповіді В.М.Самара “Структура та динаміка річкової мережі в межах басейну р.Смотрич”, В.З.Миська “До питання про формування територіально-рекреаційної системи НПП “Подільські Товтри””, С.С.Придеткевича “Місце зооценозу в компонентній структурі ландшафту”. Так, В.М.Самар здійснив аналіз структури річкової мережі в межах басейну р.Смотрич, а також дав оцінку динаміки її трансформації протягом останнього століття.

В.З.Мисько на прикладі Національного природного парку “Подільські Товтри” охарактеризував умови і фактори, що впливають на формування територіальної рекреаційної системи. С.С.Придеткевич проаналізував основні концепції та підходи, що розкривають особливості взаємозв’язків між компонентами ландшафту. Доповідач зазначив місце та значення зооценозу в компонентній структурі ландшафту.

У підсекції “Екології” цікавою була доповідь І.В.Гарашук “Математичне моделювання в екології” та Т.В.Душанової “Вплив кислотних опадів на об’єкти історико-архітектурного заповідника «Кам’янець»”.

Загалом всі доповіді були цікавими, змістовними і викликали здорову наукову полеміку.

Пропозиції:

1. З метою активізації та популяризації наукової діяльності, запрошувати на конференцію студентів, науковців з НПП “Подільські Товтри”.
2. Проводити систематично наукові семінари та круглі столи з актуальних питань регіональних проблем охорони природи, збереження біорізноманіття тощо.

Секції педагогічного факультету

На педагогічному факультеті працювали 8 підсекцій у складі 3 секцій (“Теорії та методик дошкільної і початкової освіти”, “Теорії мовознавства і методики його викладання в школі”, “Мистецьких дисциплін”). Всього було заслухано 83 доповіді

Ухвала секцій:

1. Усі повідомлення та доповіді викладачів і аспірантів схвалити; відмітити активну наукову роботу викладачів, чітку організацію та проведення конференції. У звітному 2011 році на факультеті вийшли три збірники наукових праць “Педагогічна освіта: теорія і практика“ (8–10 випуски), 2 студентських збірники за матеріалами звітної конференції студентів і магістрантів.

2. Пропагувати результати наукових досліджень викладачів серед вчителів району на всеукраїнських та міжнародних наукових форумах (секція “Теорії та методик дошкільної і початкової освіти“, керівник кандидат педагогічних наук, доцент І.О.Газіна).

3. Рекомендувати статті викладачів до друку у збірнику наукових праць за результатами звітної наукової конференції викладачів і аспірантів університету (секція “Теорії мовознавства і методики його викладання у початковій школі”).

4. Викладачі кафедри теорії, історії музики і гри на музичних інструментах науково-дослідну роботу спрямовують на забезпечення єдності наукової та навчально-методичної діяльності й поліпшення якості підготовки фахівців. Наукова діяльність відзначається позитивними результатами, динамізмом і спрямованістю на вирішення актуальних проблем й впровадження результатів НДР у практику. Така робота позитивно позначилася на кількісних та якісних показниках наукової діяльності кафедри (20 місце у рейтингу наукової роботи професорсько-викладацького складу кафедр університету).

Пропозиції підсекцій:

- викладачам наблизити коло педагогічних досліджень до завдань колективної теми (підсекція методики дошкільної і початкової освіти, керівник кандидат педагогічних наук, доцент Л.Б.Попова);

- при плануванні навчального навантаження науково-педагогічних працівників враховувати їх індивідуальний рейтинг з наукової роботи (підсекція “Теорії, історії музики та інструментального виконавства”, керівник – кандидат педагогічних наук, професор В.М.Лабунець);

- для достовірної звітності пропонувати науково-дослідному сектору домогтися вчасного видання матеріалів попередньої звітної конференції викладачів і аспірантів;

- відмітити змістовні виступи усіх викладачів. Зважаючи на актуальність і перспективність тем доповідей, рекомендувати їх авторам апробувати результати наукових досліджень у наукових методичних посібниках (підсекція – “Теорії і методик викладання математики і природознавства у початковій школі”, керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Н.Д.Моцик).

Секція Фізичної культури

Більшість викладачів факультету фізичної культури взяли участь у роботі наукової конференції. З доповідями виступили 50 викладачів, докторантів та аспірантів. Аналіз доповідей і повідомлень дозволяє зробити висновок, що спрямованість досліджень актуальна, охоплює широкий спектр проблем фізичної реабілітації та фізичного виховання дітей різного шкільного віку й студентської молоді.

До друку подано 61 статей.

Кращими визнані доповіді:

1. кафедра спорту і спортивних ігор – старшого викладача Е.Л.Левицького “Спорт і здоров’я спортсмена” та викладача М.В.Прозара “Характеристика особливостей ігрової спортивної діяльності у пляжному волейболі”;

2. кафедра медико-біологічних основ фізичного виховання і фізичної реабілітації – асистента Р.С.Бутова “Лікувальний масаж у системі фізичної реабілітації слабозорих дітей шкільного віку”.

3. кафедра легкої атлетики з методикою викладання – аспіранта А.Б.Ладиняка “Основи лижної підготовки дошкільнят”; аспіранта О.В.Ротара “Базова підготовка юних лижників”; старшого викладача В.О.Нечаєва “Основні положення охорони праці під час проведення уроків фізичної культури в школі”;

4. кафедра теорії і методики фізичного виховання – аспіранта А.О.Боднар “Олімпійська освіта в програмі педагогічної практики майбутніх вчителів фізичної культури”; старшого викладача Г.В.Бесарабчука “Особливості позаурочної виховної роботи з військовими ліцеїстами щодо формування готовності до служби в армії засобами фізичної культури”;

5. кафедра фізичного виховання – старшого викладача Ю.В.Юрчишина “Шляхи формування та оптимізації здорового способу життя студентської молоді”.

Пропозиції:

1. У наступному році викладачам кафедр передбачити тематику наукових досліджень, спрямованих на підвищення якості навчально-виховного процесу у загальноосвітніх навчальних закладах.

2. Більш коректно і відповідально відноситись до написання та оформлення наукових статей.

3. Зобов’язати всіх без винятку викладачів брати участь у звітних науково-практичних конференціях університету.

4. Для кращого сприйняття викладеного матеріалу доповідачам використовувати мультимедійні засоби.

5. Відзначити кращі доповіді викладачів на пленарному засіданні університету.

Одержано 27 березня 2012 року

І.М.Конет, Л.А.Онуфрієва

Міжнародна науково-практична конференція “Молоді науковці Поділля: здобутки та перспективи досліджень”

Уперше з ініціативи науково-дослідного сектору та підтримки ректора професора О.М.Завальнюка 19–20 березня 2012 року у Кам’янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка було проведено міжнародну науково-практичну конференцію студентів і магістрантів “Молоді науковці Поділля: здобутки та перспективи досліджень”, співорганізаторами й учасниками якої виступили Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (м.Кам’янець-Подільський, Україна), Білоруський